

Morálny aj finančný rozmer podpory národnej ustanovizne

MARTIN, BRATISLAVA (Roman KALISKÝ-HRONSKÝ) – K obrozeniu Matice slovenskej v tejto ekonomicky neľahkej dobe má smerovať nová aktivita vedenia MS. To sa rozhodlo nadviazať na myšlienku národných dejateľov, ktorí už pri založení Matice v 19. storočí mysleli aj na jej ekonomickú podstatu a finančné zabezpečenie do budúcnosti.

Dobré myšlienky sa v toku času nestrácajú, možno iba na nejaký čas ostanú pozabudnuté. Súčasnú vedu MS sa podľa dejinných prameňov uznieslo na pri-navrátaní systému zakladajúceho členstva do matičného života. História hovorí podľa knihy Matica slovenská – dejiny a prítomnosť (Tomáš Winkler, Michal Eliáš a kol., Vydavateľstvo MS, 2003, Martin), že „Matica slovenská mala v zhode s inými slovanskými maticami štyri druhy členov – zakladateľov, riadnych členov, podporovateľov a čestných členov. Zakladajúci člen mal dať naraz na základinu Matice 100 zlatých v hotovosti alebo v desiatich po sebe nasledujúcich rokoch po 12 zlatých. Riadny člen mal dať naraz 5 zlatých alebo v desiatich rokoch po 6 zlatých“. Vo fonde Matice slovenskej je medzi inými významnými dokumentmi aj Meno-slov za skutočných členov matičných prijatých poriadkom zloženia základiny pod inventárnym číslom 27 (ide o zoznam 480 členov, ktorí zaplatili členské príspevky naraz alebo postupne v splátkach, chronologicky usporiadaný od 7. 1. 1864 do 4. 11. 1874) a tiež pod i. č. 28 Album skutočných členov Matice slovenskej (knihá viazaná v koži, vytlačaná v roku 1870 obsahuje rukou písaný zoznam skutočných členov). Zakladajúcich členov bolo v tom období 102. Na zozname zakladajúcich členov sú mená mnohých významných historických osobností, no účtu si zaslúžia všetci, ktorí dali Matici na tú dobu skutočne vysoké sumy. Systém členskej podpory dvíhal Maticu už pri jej vzniku a v celom prvom období.

■ NÁVRAT KU KOREŇOM

Súčasný predseda MS Marián Tkáč k tomu hovorí: „Musíme sa vrátiť ku koreňom. V prvých stanovách MS sa uvádza aj riadne členstvo a zakladajúce členstvo. Rozdiel bol len vo výške príspevku, nie v čase vstupu člena do MS. V archívnom spise z roku 1874 sú uvedení riadni aj zakladajúci členovia. Teda v tomto význame zakladajúci člen neznamená, že bol pri založení Matice, ale že podporil jej základy. V archíve sa zachovali mená zakladajúcich členov s poradovými číslami po číslo 102. My chceme v súčasnosti nadviazať na toto číslo a išli by sme da-

lej od čísla 103, ktoré by dostal nový zakladajúci člen. Bolo by to vyznačené na osobitnom diplome, ktorý každý nový zakladajúci člen dostane. Na diplome budú aj mená ostatných alebo tých najvýznamnejších zakladajúcich členov v dejinách Matice. Číslo 1 mal Ján Francisci, číslo 3 Andrej Radlinský, ďalej boli Štefan Moyses, Karol Kuzmány, Jozef Miloslav Hurban, ale napríklad aj cisár František Jozef a mnohé ďalšie významné osobnosti.“

■ VÝZNAM OBNOVY SYSTÉMU

Otázka je, či bude mať táto forma členskej podpory v súčasnosti primeranú spätnú väzbu, to však ukáže až prax vtedy, keď sa štatút zakladajúceho člena stane realitou. Na otázku, či tento plánovaný návrat ku koreňom môže výraznejšie pomôcť aj ekonomike MS alebo ide skôr o vyjadrenie morálneho postoja k organizácii, predseda MS hovorí: „Pôjde o dvojaký význam obnovy zakladajúceho členstva. Prvým je morálny význam spočívajúci v tom, že záujemca sa môže takto zapísať do rodiny tých, ktorí základne podporovali a podporujú Maticu slovenskú. Druhý význam či prínos je finančný, keďže Matica týmto spôsobom môže nazhromaždiť peniaze, ktoré sa budú evidovať na osobitnom účte a budú slúžiť na podporu miestnej a regionálnej kultúry, ale napríklad aj na stavanie pamätníkov.“

■ PODPORA

Ak si niekto takto zaplatí poradie v zozname zakladajúcich členov a prispeje stanovenou finančnou sumou, bude mať aj možnosť kontroly, ako sa s peniazmi naložilo? Podľa Mariána Tkáča ide o nenávratný dar Matici na podporu a upevnenie jej základov. „Zakladajúcemu členovi nesľubujeme nič okrem pekného diplomu s poradovým číslom a každoročnej podielovej matičnej knihy, ktorou bude podľa návrhu možno Národný kalendár. Ale dá sa pocit nového zakladajúceho člena, že je medzi veľkými postavami Matice, označiť ako nič?!“ Treba dodať, že status zakladajúceho člena je bežne zavedený aj v iných spolkoch a organizáciách, ako napríklad v Spolku sv. Vojtecha, Spolku Cyrila a Metoda a iných. Vedenie Matice slovenskej sa teda chce vrátiť k tradícii, ktorá svojho času priniesla do národnej ustanovizne nielen potrebné finančné prostriedky, ale aj pocit spolupatričnosti a pevnej príslušnosti k materskej organizácii.

Prihláška za zakladajúceho a podporujúceho člena Matice slovenskej

Meno, priezvisko, titul: Dátum narodenia:

Adresa: PSČ: Kraj:

Povolanie : Telefón: E-mail:

Bol/a som, resp. som členom MS v: (napísať kde) v rokoch

Moje záujmy:

Výška členského príspevku zakladajúceho člena je stanovená minimálne na sumu 500,- €. Úhradu možno realizovať na č. účtu 35 427 362/0200, variabilný symbol: 1863, resp. zaplatiť v hotovosti v ČÚ MS Martin. Záujemca má možnosť zaplatiť uvedenú sumu jednorazovo, v takom prípade sa po úhrade a registrácii stáva zakladajúcim členom MS a bude mu vydané osvedčenie – diplom zakladajúceho člena Matice slovenskej. Záujemca má možnosť sumu členského príspevku zaplatiť aj v splátkach na základe dohody s Členským ústredím MS, ktorá mu bude zaslaná na podpis. Záujemca sa v tomto prípade stáva podporujúcim členom, pričom po zaplatení poslednej splátky sa stáva zakladajúcim členom a bude mu vydané osvedčenie – diplom zakladajúceho člena Matice slovenskej.

Informácie získate na: www.matica.sk (členstvo v MS), resp. v ČÚ MS Martin, Mudroňova 1, č. tel. 043/4239197, 4012833, e-mail: cums1@matica.sk.

Záujemca o zakladajúce a podporujúce členstvo podpisom tejto prihlášky vyjadruje súhlas so stanovami a s programom Matice slovenskej. Zároveň súhlasí s využitím tohto príspevku na podporu matičnej činnosti a jej aktivít doma i v zahraničí.

Poskytujem týmto súhlas Matici slovenskej na to, aby spracovávala všetky moje osobné údaje uvedené v prihláške v súlade so zákonom č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov.

V dňa vlastnoručný podpis

Prijatý za zakladajúceho/podporujúceho člena MS dňa

Podpis a pečiatka MS

